

۲۰۲۳.۱۲.۰۱

سید عظیم حسینی

تاریخچه روابط تجاری با ایالات متحده آمریکا

روابط تجاری افغانستان با ایالات متحده آمریکا مانند روابط سیاسی دارای فراز نشیبهای زیادی بوده است. بنابر بُعد مسافه میان افغانستان و ایالات متحده آمریکا از یک طرف و عدم دسترسی افغانستان به ابحار آزاد از سوی دیگر، ارتباط نزدیک تجاری بین هر دو کشور طوریکه لازم است تأمین نگردیده است. اما برغم این عوامل منفی تجارت بین هر دو کشور وجود داشته و سابقه طولانی دارد. چنانچه در گذشته، به خصوص نیویارک یکی از مراکز عمده فروش و لیلام قره قل افغانی بوده است. ایالات متحده آمریکا در سال ۱۳۲۳ هجری شمسی (۱۹۴۴) افغانستان را برسمیت شناخت و الی اخیر دوره ریاست جمهوری محمد داؤد بیش از شصت موافقتنامه اقتصادی با افغانستان به امضاء رسانیده است. به تاریخ ۷ فبروری ۱۹۵۱ موافقتنامه ای در مورد تعاون تخنیکی بین جانبین به امضاء رسید. براساس تبادلۀ یادداشتهای تاریخی ۲۰ مارچ ۱۹۵۴ تحویلدهی گندم به صورت کمک فوری به افغانستان صورت گرفت.^[۱۲] به موجب این موافقتنامه طرفین متعهد شدند، برای پیشرفت و ترقی افغانستان در تبادلۀ معلومات تخنیکی و فنی به یک دیگر مساعدت نمایند، و بتاريخ ۲۳ جون ۱۹۵۶ بوسیله تبادلۀ یادداشتهای، موافقه در مورد انکشاف اقتصادی عقد شد.^[۱۳] در گذشته ها بعضی از همکاری های اقتصادی ایالات متحده آمریکا با افغانستان به طور مشروط مطرح و جنبه عملی نداشته است. با استقرار حاکمیت طالبان در کشور، گرچه ایالات متحده آمریکا به طور مخفی روابط خویش را با طالبان حفظ نموده بود، اما از به رسمیت شناختن دولت آنها در دوره حاکمیت شان در افغانستان ابا و ورزید و بعد از سقوط طالبان

روابط سیاسی و اقتصادی خود را با افغانستان از سر گرفت. تجارت محدودی که میان هر دو کشور موجود بود، در زمان طالبان به پائین ترین سطح ممکن رسید.

در بخشی از اعلامیه مشترک ایالات متحده آمریکا و افغانستان که پس از سال ۱۳۸۱ در مورد همکاری های ستراتیژیک با امضاء رسید، چنین آمده است:

رویداد ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ بار دیگر افغانستان را در محراق توجه جامعه بین المللی قرار داد و ایالات متحده آمریکا پس از سقوط طالبان دوباره در پهلوی روابط سیاسی، روابط اقتصادی خود را با افغانستان برقرار نمود. ایالات متحده آمریکا از کشورهای عمده در باز سازی افغانستان پس از طالبان به شمار میرود. [۱۴] در بخشی از این اعلامیه آمده است:

- کمک به توسعه چارچوب قانونی و نهادینه برای بخش خصوصی و تشویق

سرمایه گذاری های بین المللی در افغانستان.

- تشویق و فراهم آوری سهولت برای حضور متشبثان امریکایی در بخشهای که

توسعه شرکت های افغانی و بخش خصوصی را در افغانستان سرعت میبخشد.

- ادامه حمایت از بازسازی افغانستان و سرمایه گذاری برای رشد قوای بشری

افغانستان و تشویق کشورهای دیگر درین راستا. [۱۴الف]

به منظور تامین عدالت نسبی در تبادله تجارت و مساعدت به ممالک کمترین

انکشاف یافته جهت انکشاف اقتصادی، ایالات متحده آمریکا حاضر شده است برای

کشور های کمترین انکشاف یافته ترجیحات گمرکی اعطا نماید. چنانچه در سپتامبر

سال ۲۰۰۷ ایالات متحده آمریکا غرض تشویق تجارت افغانستان برنامه تجارتي

۳۲,۶ میلیارد دالری را با افغانستان بنا نمود. درین برنامه ۵۰۰۰ قلم اموال

افغانستان می تواند، بدون محصول گمرکی داخل ایالات متحده آمریکا شود. در

صورت که دولتهای افغانستان تجارت خود را سریع و هر ساله رشد دهد، می تواند

تا ۳۰ سال این قرار داد را تکمیل نماید. در غیر آن الی ۵۰ سال همه صادرات ما

به نرخ خوب بازار خواهد داشت. [۱۵] از سال ۲۰۰۳ الی ۲۰۰۷ موافقتنامه ها

تفاهمنامه های ذیل در جهت بهبود همکاری تجارتي و اقتصادی بین مقامات افغانستان

و ایالات متحده آمریکا به امضاء رسیده است:

شماره	عنوان سند حقوقی	امضاء کننده	تاریخ	لسان
۱	موافقتنامه درمورد انکشاف روابط تجاری و سرمایه گذاری بین افغانستان و ایالات متحده امریکا	سید مصطفی کاظمی وزیر تجارت	۲۰۰۴	دری-انگلیسی
۲	تفاهمنامه همکاری بین وزارت تجارت افغانستان و اداره تجارت بین المللی و دفتر نمایندگی تجاری دیپارتمنت تجارت ایالات متحده امریکا	سید مصطفی کاظمی وزیر تجارت	۶ جون ۲۰۰۳	انگلیسی
۳	موافقتنامه گرننت بین ایجنسی تجارت وانکشاف ایالات متحده امریکا (USTDA) وزارت تجارت افغانستان	هدایت امین ارسلا وزیر تجارت	۳ اگست ۲۰۰۵	انگلیسی
۴	موافقتنامه کمیسیون مشترک همکاری های تجاری بین دیپارتمنت تجارت امریکا و وزارت تجارت و صنایع افغانستان	دوکتور میر محمد امین فرهنگ وزیر تجارت	۱۰ جولای ۲۰۰۷	انگلیسی

در حال حاضر افغانستان ازین ترجیحات گمرکی ایالات متحده امریکا باساس موافقتنامه دوجانبه و نامه اطمینانیه مؤرخ ۱۵ جنوری ۲۰۰۲ سفارتکبرای امریکا در کابل مستفید شده

میتواند، اما با تأسف نسبت محدودیت چشمه ها و منابع تأمین صادرات زمینه های استفاده درست این ترجیحات وجود ندارد، که تأمل خاص سکتور خصوصی و دولت را درین راستا میطلبد.